

חוק לקיום תקפן של תקנות-שעת-חירום (תשלומי חובה) (מס' 2),
תשי"ב—1952 *

1. תקפן של תקנות-שעת-חירום (תשלומי חובה), תשי"ב—1952¹, מארך בזה עד יום י"ג בטבת תשי"ג (31 בדצמבר 1952).
2. תקפו של חוק זה הוא מיום כ' באב תשי"ב (11 באוגוסט 1952).

לוי אשכול
שר האוצר

דוד בן-גוריון
ראש הממשלה

יוסף שפרינצק
יושב ראש הכנסת
ממלא מקום נשיא המדינה

חוק להחלפת שטרי בנק ומילוה חובה, תשי"ב—1952 **

1. בחוק זה — פירושו "בנק" פירושו — חברה המנהלת עסקי בנקאות או המשתמשת במלה בנק, או בכל מלה הנגזרת ממנה, כחלק מן השם שבו היא מנהלת עסקיה, וכולל אגודה שיתופית המנהלת עסקי בנקאות ;
- "שטר בנק" פירושו כמשמעותו בפקודת שטרי בנק, תשי"א—1948² ;
- "שטר בנק ישן" פירושו — שטר בנק שעל פי לשונו מתחייב בנק אנגלו-פלשטינה בערבון מוגבל בתשלום הסכום הנקוב בו בלירות ארץ ישראליות או במילים ;
- "שטר בנק חדש" פירושו — שטר בנק שעל פי לשונו מתחייב בנק לאומי לישראל בערבון מוגבל בתשלום הסכום הנקוב בו בלירות ישראליות או בפרוטות.
2. על אף האמור בסעיף 3 לפקודת המטבע, תשי"א—1948³, לא תהיה עוד הצעת שטר בנק ישן הצעת מטבע חוקית.
3. (א) מחלקת ההוצאה של בנק לאומי לישראל בערבון מוגבל תמסור, באמצעות בנק, שטרי בנק חדשים חלף שטרי בנק ישנים, והסכום הנקוב בשטרי הבנק החדשים בלירות ישראליות או בפרוטות יהא שווה לסכום של לירות ארץ ישראליות או מילים הנקוב בשטרי הבנק הישנים שנמסרו לה.
- (ב) החלפת שטרי בנק כאמור תהיה עד יום ל' בסיון תשי"ב (23 ביוני 1952), ואחרי המועד האמור לא יהא עוד בנק לאומי לישראל בערבון מוגבל חייב בכל תשלום על פי שטר

* נתקבל בכנסת ביום כ' באב תשי"ב (11 באוגוסט 1952).

¹ קובץ התקנות 280 סיום י"ט בניסן תשי"ב (14.4.52) עמ' 754.

² נתקבל בכנסת ביום כ"א באב תשי"ב (12 באוגוסט 1952); הצעת החוק ודברי הסכר נתפרסמו בהצעות חוק 122 סיום א' בתמוז תשי"ב (24.6.52), עמ' 254.

³ ע"ר מס' 15 סיום י"ב באב תשי"א (17.8.48), חוס' א', עמ' 88.

⁴ ע"ר מס' 15 סיום י"ב באב תשי"א (17.8.48), חוס' א', עמ' 89.

בנק ישן; אולם שר האוצר רשאי, לפי שיקול דעתו, להורות למחלקת ההוצאה להחליף שטרי בנק ישנים לאחר המועד האמור, ובלבד שמי שביקש להחליפם —

(1) החזיק בהם בישראל לפני יום ל' בסיון תשי"ב (23 ביוני 1952), והודיע על רצונו להחליף את שטרי הבנק האמורים לא יאוחר מתום חמישה ימים מיום קבלת חוק זה בכנסת, למחלקת ההוצאה, והוכח להנחת דעתו של שר האוצר שלא החליף את השטרות האמורים בעוד מועד מסיבות שאין לו שליטה עליהן;

(2) החזיק בהם בחוץ-לארץ לפני יום ל' בסיון תשי"ב (23 ביוני 1952), והודיע על רצונו להחליף את שטרי הבנק האמורים לא יאוחר מתום חמישה ימים מיום קבלת חוק זה בכנסת, לנציגות ישראל בחוץ-לארץ, והוכח להנחת דעתו של שר האוצר שלא החליף את השטרות האמורים בעוד מועד מסיבות שאין לו שליטה עליהן, הכל בכפוף להוראות סעיף 11.

פילווה חובת
מבעל שטרי
בנק ישנים

4. המוסר שטר בנק ישן, שהסכום הנקוב בו הוא חמש, עשר או חמישים לירות ארץ ישראליות להחלפה בשטר בנק חדש, ילווה למדינת ישראל, בתנאים המפורטים בסעיף 8, סכום השווה לעשרה אחוזים ממאה של הסכום הנקוב בשטר הבנק הישן; הוראה זו לא תחול על בנק לגבי שטרי בנק שהיו ברשותו בגמר עסקיו ביום ט"ו בסיון תשי"ב (8 ביוני 1952).

פילווה חובת
מבעל חשבון
בבנק

5. חשבון בבנק, שהראה בגמר עסקי הבנק ביום ט"ו בסיון תשי"ב (8 ביוני 1952) יתרה לזכות בעליו בסכום של חמישים לירות ישראליות או יותר, אף אם חשבון אחר באותו בנק הראה יתרה לחובתו, ילווה בעל החשבון למדינת ישראל, בתנאים המפורטים בסעיף 8, סכום השווה לעשרה אחוזים ממאה של היתרה העומדת לזכותו כאמור.

נביית המילווה
מבעל שטרי בנק

6. (א) לא ימסור בנק שטר בנק חדש, ולא יזכה חשבון, חלף שטר ישן, אלא לאחר שגבה ממוסר שטר הבנק הישן את הסכום שהמסר חייב להלוות למדינת ישראל לפי סעיף 4. (ב) אישור הבנק על גביית הסכום האמור יהא ראיה חותכת לקבלת המילווה על ידי מדינת ישראל; האישור פטור ממש בולים.

פטור

7. סעיף 5 לא יחול על חשבונות של ארגון האומות המאוחדות, של מדינות חוץ ושל נציגויות של מדינות זרות; ולא יחול על חשבונות ששר האוצר נקב אותם, באישור ועדת הכספים של הכנסת שיפורסם ברשומות.

תנאי המילווה

8. ואלה הם תנאי המילווה לפי הסעיפים 4 ו-5:

(א) הממשלה תפדה, בתוך כל תקופה של שנים עשר חודש, המתחילה באחד ביולי של כל שנה, החל מיום י"א בתמוז תשט"ו (1 ביולי 1955) ועד ליום י"ג בתמוז תשכ"ו (1 ביולי 1966), את החלק השנים עשר של סך כל המילווים שניתנו לפי חוק זה ושטרם נפדו ביום י' בתמוז תשט"ו (30 ביוני 1955); שר האוצר יקבע בתקנות את מועדי הפדיון בתוך התקופות האמורות, את דרכי הפדיון ואת מקומו.

(ב) הממשלה, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאית לפדות כל מילווה, כולו או מקצתו, לפני המועד הנועד לפדיונו לפי סעיף קטן (א); אולם פדיון כאמור שיעשה אחרי יום י' בתמוז תשט"ו (30 ביוני 1955), ייוקף על חשבון אותו חלק מסך כל המילווים שתמועד הנועד לפדיונו על פי סעיף קטן (א) הוא המאוחר ביותר.

(ג) הממשלה, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאית, עד יום י"א בתמוז תשט"ו (1 ביולי 1955), לפדות מסך כל המילווים שניתנו על ידי אדם פלוני — להוציא מילווה בסכום שהוא פחות מ-5 לירות — כל סכום הצורך על מספר לירות המתחלק, בלי שבר,

לחמש; הפדיון יהיה במתן שובר מסים על שם אותו אדם בסכום הנפרדה, והשובר יתקבל על ידי אוצר המדינה ועל ידי רשות מקומית בסכום הנקוב בו לסילוק מס או תשלום אחר המגיע לאוצר המדינה או לרשות המקומית מן האדם הנקוב בשובר; המועד והתנאים לשימוש בשובר כאמור יקבע שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת לפני הוצאת שובר המסים.

(ד) לאחר שהוצאו שוברי מסים כאמור בסעיף קטן (ג), יהיה דינם של אישורים על קבלת מילווה לפי סעיף 6 (ב) שהסכום הנקוב בהם הוא פחות מ־5 לירות, כדין שוברי מסים.

(ה) אוצר המדינה ישלם לרשות מקומית, כנגד מסירת שוברי מסים שנתקבלו על ידי הרשות המקומית, לסילוק מס או תשלום אחר כאמור בסעיף קטן (ג), את הסכום הנקוב בשוברי מסים אלה.

(ו) המילווה, פרט לסכום שייפדה לפי סעיף קטן (ג) ו־(ד), ישא ריבית של ארבעה אחוזים לשנה.

(ז) שר האוצר רשאי לקבוע בתקנות את אופן תשלומה של הקרן והריבית לפי סעיף זה, ובין השאר רשאי הוא לקבוע:

(1) את מועד הפדיון של הריבית, את דרכי הפדיון ואת מקומו;

(2) את החלפתם של האישורים על קבלת מילווה בתעודות מילווה, את צורתן, תכנן ודרכי העברתן של תעודות אלה, וכן את ערכן הנקוב בכפוף להוראות סעיף קטן (ג) ו־(ד).

9. הקרן והריבית של מילווה לפי חוק זה וכל ההוצאות הכרוכות בביצועו ישולמו מתוך הכנסותיה הכלליות ומתוך רכושה של המדינה. תשלום ובטחון

10. החובה לתת מילווה לפי חוק זה תחול על אף כל איסור או הגבלה בחוק אחר או במסמך. ביטול הנכלות חקיקה

11. שטר בנק ישן הנמצא בחוץ לארץ לא יוחלף על פי חוק זה, אלא לאחר שתוכח להנחת דעתו של שר האוצר, או של מי שהוסמך על ידיו, כי שטר הבנק הישן הוצא מישראל כחוק. החלפת שטרי בנק בחוץ לארץ

12. דין עבירה על הוראה מהוראות חוק זה או מן התקנות שהותקנו או מן הצווים שניתנו על פיו, כדין עבירה על תקנות ההגנה (כספים), 1941.¹ עבירה

13. כל מקום, מחוץ לחוק זה, שבו מדובר או ידובר במיל, לכל מטרה שהיא, ייחשב כאילו מדובר בפרוטה, אם לא נאמר במפורש שהכוונה היא למיל ולא לפרוטה. השוואת טונחי המטבע

14. היה אדם חייב או רשאי לעשות דבר מסויים במועד מסויים על פי חוק אחר וכן על פי מסמך או על פי הסכם, ובגלל הוראות חוק זה, או תקנות־שעת־חירום (החלפת שטרי בנק ומילווה חובה), תשי"ב—1952,² לא ניתן לו מטעם המתקבל על הדעת לעשות אותו דבר באותו מועד, יהא בית המשפט רשאי, בצו, להאריך אותו מועד או ליתן לו כל סעד אחר; אולם בית המשפט לא יאריך כל מועד הקבוע בחוק זה ולא מועד לפרעון שטר, ולא יתן כל סעד אחר בענינים אלה. הארכת טוערים ומתן סעד

¹ ע"ר סס' 1188 מיום 6.11.41, תוס' 2, עמ' 1880.
² קובץ התקנות 277 מיום ט"ו בסיון תשי"ב (0.6.52), עמ' 1028.

15. (א) קיבל אדם, למעט בנק, לפני יום ט"ז בסיון תשי"ב (9 ביוני 1952) סכום כסף, הן במזומנים והן בדרך זיכוי חשבונו בבנק, שלא בדרך הלוואה, מפרעה, מקדמה או כיוצא בזה, אלא על מנת להחזיקו או לשלמו לפי הוראות פלוני, או על מנת להחזיקו לטובת פלוני מבלי שתהיה לו רשות להשתמש באותו סכום לטובתו הוא, ועקב תקנות-שעת-חירום (החלפת שטרי בנק ומילווה חובה), תשי"ב—1952, או עקב חוק זה נתחייב במתן מילווה מאותו סכום, בין שהחזיקו במזומנים באותו מועד ובין שהחזיקו בחשבון בבנק, יצא אותו אדם ידי חובתו לגבי כל אדם שממנו קיבל את הכסף או שלוכתו עומד סכום הכסף או כל חלק ממנו, גם אם נתן לו 90 אחוז מן הסכום במזומנים בצירוף 10 אחוזים מאותו סכום בזכות למילווה; הציע האדם תשלום בדרך האמורה ומי שהוצע לו כך סירב לקבלו לא יתא המציע אחראי בעד אי תשלום כל זמן הסירוב.

(ב) שר האוצר יקבע בתקנות את דרכי העברת הזכות למילווה לענין סעיף זה.

(ג) הוראות סעיף זה אינן באות לגרוע מסמכויותיו של שר האוצר לפי סעיף 7.

ביצוע

16. (א) שר האוצר רשאי, בצו —

(1) לקבוע הוראות לביצוע חוק זה ובין השאר הוראות בדבר חיוב חשבון במילווה חובה לפי סעיף 5 והעברת הסכום שחייב כאמור לאוצר המדינה;

(2) לקבוע דמי עמלה שישולמו מאוצר המדינה לבנק בעד גביית המילווה לפי חוק זה;

(3) להסמיך כל אדם לקבוע הוראות לביצוע חוק זה או צו שיינתן על פיו, אם בדרך כלל ואם לענין מסויים או למקום מסויים.

(ב) שר האוצר רשאי, בתקנות, להטיל חובה על כל בנק למסור לו דין וחשבון מלא של החשבונות המתנהלים באותו בנק ושבעליהם נתחייבו במתן מילווה חובה לפי חוק זה או לפי תקנות-שעת-חירום (החלפת שטרי בנק ומילווה חובה), תשי"ב—1952, ולקבוע את דרכי מסירת הדין וחשבון האמור.

(ג) שר האוצר רשאי להעביר לאחר את סמכויותיו לפי חוק זה, כולן או מקצתן, פרט לסמכות להתקין תקנות ולתת צווים והוראות בעלי פועל תחיקתי. הודעה על העברת סמכויות תפורסם ברשומות.

17. הוראותיו של חוק זה באות במקום הוראותיהן של תקנות-שעת-חירום (החלפת שטרי בנק ומילווה חובה), תשי"ב—1952, כאילו אותן תקנות היו חוק שתוקן על ידי חוק זה.

18. פעולה שנעשתה לפני תחילת תקפו של חוק זה, ושהיתה נעשית כדין אילו חוק זה עמד אותה שעה בתקפו, רואים אותה כאילו נעשתה כדין.

לוי אשכול
שר האוצר

דוד בן-גוריון
ראש הממשלה

יוסף שפרינצק
יושב ראש הבנסת
ממלא מקום נשיא המדינה